

Sodródó hasadék

KÖNYVKRITIKA - LXI. évfolyam, 24. szám, 2017. június 16.

Aleida Assmann: Rossz közérzet az emlékezetkultúrában. Fordította Huszár Ágnes. Múlt és Jövő Kiadó, Budapest, 2016, 288 oldal, 3500 Ft

Mint könyvének címéből is kitetszik, Aleida Assmann tudatosan használja a freudi nyelvet, könyvének címe rájátszik Freud közismert tanulmányának alapfogalmára, a rossz közérzetre a kultúrában. Csakhogy, míg Freud az ősapa meggyilkolásának mítoszt teszi meg a rossz közérzet alapjául, addig, mint arra Erős Ferenc előszava is joggal utal, Aleida Assmann emlékezettörténetének rossz közérzetét egy valóságos történelmi eseményre, a holokausztra és annak az emlékezetkultúrában való továbbélésére alapozza. Jelentős különbség ez, és magam bizonyos fenntartásokkal is fogadom ezt a freudi analógiát. Miközben ugyanis Assmann helyesen érzi, hogy az emlékezeti kultúrának hatalmas sebei és elfojtásai kísérik jelen életünket, addig azonban hatalmas különbség is van a mítosz elfojtása és a *történelemi emlékezet* „rossz közérzetének” okai és valóságos traumái, illetve ezek tényleges szerepe között.